

PREMIILE ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

pe anii 1984—1985

I. În domeniul științelor filosofice, psihologice și juridice

1984

1. Premiul „Simion Bărnuțiu”

a. Lucrarea „Știință și conducere”

— autor: Sergiu Tămaș

2. Premiul „Vasile Conta”

a. Lucrarea „Istoria filosofiei românești”

— autor: Gheorghe Al. Cazan

3. Premiul „Nicolae Titulescu”

a. Lucrarea „Nicolae Titulescu în universul diplomației și păcii”

— autor: Constantin Tureu, Ioan Voicu

1985

1. Premiul „Simion Bărnuțiu”

a. Lucrarea: „Acțiune și rațiune în concepția lui Jürgen Habermas”

— autor: Andrei Marga

b. Lucrarea: „Psihologie clinică”

— autor: G. Ionescu

2. Premiul „Vasile Conta”

a. Lucrarea „Personalități ieșene”

— autor: Ionel Maftel

b. Lucrarea: „Structura unei sinteze filosofice”

— autor: Tudor Cățineanu

3. Premiul „Nicolae Titulescu”

a. Lucrarea „Infracțiuni contra înfăptuirii justiției”

— autor: Avram Filipas

b. Lucrarea: „Conferința pentru securitate și cooperare în Europa”

— autor: Valentin Lipatti

c. Lucrarea „Zone denuclearizate”

— autori: Nicolae Ecobescu, Ioan Pașcu

„VIITORUL SOCIAL”, an. LXXXI, nr. 2, p. 181—185, București, 1988

II. În domeniul științelor economice și sociologie

1984

1. Premiul „Petre S. Aurelian”

- a. Lucrarea : „*Productivitatea muncii în industrie*”
— autori : Barbu Petrescu, Natalia Stoica
- b. Suită de lucrări privind mecanismul economico-financiar
— autor : Aurel Negucioiu
- c. Lucrarea : „*Investitiile și cercetarea economică*”
— autor : Eugen Topală
- d. Lucrarea : „*Sistemul indicatorilor și normativelor de plan*”
— autori : Gheorghe Manea, Mircea Cristea
- e. Lucrarea : „*Clasa muncitoare din România în condițiile revoluției tehnico-științifice*”
— autori : Oscar Hoffman, Simona Rașcov, Dinu Țenovici

1985

1. Premiul „Petre S. Aurelian”

- a. Lucrarea : „*Epoca Ceaușescu, epoca de înfăptuire istorice în dezvoltarea și modernizarea economiei românești*”
— autor : coordonator Barbu Gh. Petrescu
- b. Lucrarea : „*Spre o nouă ordine în comerțul internațional*”
— autori : Ionel Mihail Cetățeanu, Șerban Andrei, Constantin Bărbăciaru, Ion Dogaru, Constantin Fota, Ion Roșu-Hamzescu, Nicolae Sută, Sultana Sută
- c. Lucrarea : „*Democrația socialistă în acțiune. O perspectivă sociologică asupra conducerii întreprinderii industriale*”
— autori : Honorina Cazacu, Ion Glodeanu, Sorin Mitulescu
- d. Lucrarea : „*Analiza economico-financiară asistată de calculator*”
— autori : I. Văduva, D. Mărgulescu, I. Iștănescu, V. Florescu, M. Alexandru
- e. Lucrarea : „*Finanțarea și creditarea investițiilor în agricultură*”
— autori : Gheorghe D. Bistrițeanu
- f. Lucrarea : „*Ingineria programării*”, Vol. I și II
— autori : Vasile Baltac, Ion Floricica, Mihai Jitaru.

AL VII-LEA CONGRES MONDIAL DE SOCIOLOGIE RURALĂ

Bologna—Italia, 25 iunie—2 iulie 1988

Temele subprogramului (temele secțiilor) cu exemple de domenii relevante

1. Schimbarea organizării exploatărilor agricole

Ex. : Orientări spre creșterea dimensiunilor exploatărilor agricole ; producție specializată pentru comercializare și apariția de forme alternative sau legate funcțional ; creșterea sensibilității întreprinderilor agricole față de fluctuațiile piețelor alimentare mondiale și față de ingineria biotehnologică și genetică ; internaționalizarea modelelor „integrate” de exploatare agricole ; impactul creșterii intervenției guvernamentale și a controlului producției în vederea asigurării securității alimentare.

2. Schimbarea piețelor forței de muncă și organizarea muncii

Ex. : Modele de industrializare rurală și impactul asupra disponibilităților de forță de muncă ; forme temporare și sezoniere de folosire a forței de muncă ; schimbări în organizarea muncii ; impactul forței de muncă organizată asupra agriculturii ; clasele sociale rurale și sistemul urban ; muncitori migranți ; schimbări în modelele de activitate din gospodăriile rurale ; pătrunderea piețelor de muncă urbane în economiile țărănești.

3. Politici de schimbare : intervenția statului și politica locală

Ex. : Domenii de planificare rurală și agricolă ; participarea locală este o ideologie a realității ? ; probleme ale dezvoltării birocrățiilor și creșterea vulnerabilității statului față de forțele interne.

și externe: legătura dintre dezvoltarea politică națională, dezvoltarea rurală și creșterea securității alimentare.

4. Știința, comunicarea tehnologiei și sistemul local de cunoștințe
Ex.: Vulnerabilitatea sistemului local de cunoștințe față de pătrunderea sistemului de cunoștințe științifice și tehnice; diminuarea puterii și creșterea marginalizării celor dependenți de sursele externe de cunoștințe și autoritate; problemele rezistenței față de cunoștințele locale existente sau utilizarea efectivă a acestora; distrugerea diversității sistemului de exploatare agricole și a capacității lor de adaptare la schimbarea condițiilor.

5. Schimbarea caracterului distribuției alimentare, comerțului și finanțelor
Ex.: Schimbări de tendință în comerțul mondial și internaționalizarea rețelelor și procedeele de distribuție alimentară; apariția unor unități polifuncționale cu control centralizat al posibilităților de dezvoltare la nivel local; accesul diferențiat al agricultorilor la credite; implicații sociale ale distrugerii modelelor locale de comercializare și credit bănesc.

6. Calitate alimentară, nutriție și industrie alimentară
Ex.: Ameliorarea sau diminuarea nivelului nutrițional local; întrepătrunderea intereselor producătorilor alimentari și ale instituțiilor financiare și influența lor asupra modelelor locale de exploatare agricolă și asupra piețelor de consum; forme de cercetare privind calitatea alimentară; integrarea verticală în industria alimentară; probleme de reglementare a protecției consumatorilor.

7. Utilizarea pământului și aspecte ecologice
Ex.: Consecințele societale ale eroziunii terenurilor agricole, ecosistemelor și mediului înconjurător; toxicitatea și folosirea improprie a tehnologiei moderne; politicile exercitate de grupurile de presiune în vederea „soluționării” prin tot mai multe inputuri tehnologice; dispariția unor specii și sărăcirea genetică și consecințele lor asupra agriculturii și aprovizionării alimentare.

8. Procesele de urbanizare și transformări demografice
Ex.: Schimbări în nivelul și ritmul proceselor de urbanizare și impactul lor asupra balanței resurselor existente; semnificația dezvoltării economiei informale în oraș și legăturile sale cu mediul rural.

9. Schimbarea modelelor de consum și de petrecere a timpului liber
Ex.: Schimbarea modelelor alimentare; utilizarea pământului în scopuri de petrecere a timpului liber; urbanizarea mediului rural; exploatare agricole pentru hobby-uri, cai și impactul lor; modele rezidențiale rurale; promovarea unor noi alimente.

10. Stratificarea socială și inegalitate
Ex.: Acces diferențiat al claselor sociale la resursele alimentare și financiare; impactul programelor de dezvoltare rurală asupra modelelor de inegalități; modalități de moștenire, de stăpânire a pământului și stratificarea socială; clase sociale și moduri de producție.

11. Schimbarea rolului sexelor
Ex.: Schimbarea rolurilor și statuturilor femeilor din agricultură; impactul noilor posibilități profesionale asupra zonelor rurale; munca în afara exploatarelor agricole și organizarea gospodăriei agricole; modele familiale de luare a deciziilor.

MARELE OCTOMBRIE ȘI CONTEMPORANEITATEA —

Conferință științifică internațională, Moscova, 1987

În perioada 8—10 decembrie 1987 a avut loc la Moscova Conferința internațională cu tema *Marele Octombrie și contemporaneitatea*, organizată de Institutul de marxism-leninism, Academia de științe a U.R.S.S., Academia de Științe Sociale de pe lângă C.C. al P.C.U.S., Institutul de științe sociale de pe lângă C.C. al P.C.U.S.

La lucrările Conferinței au luat parte 119 delegați oficiali, proveniți din 65 de țări de pe toate continentele: un mare număr de specialiști sovietici, reprezentanți ai unor instituții și unități de învățămînt și cercetare de partid și ai academiilor de științe din țările socialiste, ai unor centre de cercetări marxiste din țări capitaliste, activiști ai partidelor comuniste, muncitorești, socialiste, social-democrate și laburiste, redactori ai revistelor „Probleme ale păcii și socialismului” și „An-nodj” (organ colectiv al partidelor comuniste și muncitorești arabe).

Lucrările s-au desfășurat în două sesiuni plenare (de deschidere și închidere) și trei sesiuni de lucru, avînd ca teme: 1. „Marele Octombrie în istoria universală”; 2. „Marele Octombrie și socialismul real”; 3. „Marele Octombrie, lupta pentru pace și noul mod de gîndire politică”.

În sesiunea de deschidere a luat cuvîntul Vadim Medvedev, secretar al C.C. al P.C.U.S., care a prezentat un raport. În rezumat, el a arătat că revoluția din Octombrie a reprezentat un moment de cotitură în istoria umanității, că ceea ce s-a petrecut în Rusia în anul 1917 echivalează, pentru secolul XX, cu ceea ce a reprezentat Revoluția franceză pentru secolul al XIX-lea. Aceasta, deoarece anul 1917 a demonstrat că „alegerea între socialism și capitalism este alternativa socială principală a epocii noastre și că, în secolul al XX-lea, nu s-ar putea progresa altfel decît pe calea apropierei de socialism, forma superioară a organizării sociale”.

Această concluzie trasă de Lenin — a continuat V. Medvedev — își păstrează valabilitatea și astăzi, fiind pe deplin confirmată de logica obiectivă a istoriei. Din această perspectivă, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a determinat transformarea fundamentală a lumii, a scos la lumină noi forțe de profunzime ale progresului social și a generat probleme cu totul noi, atît în fața socialismului, cît și a omenirii în ansamblul său.

Referindu-se la orientările și direcțiile actuale ale operei de construcție socialistă în U.R.S.S., autorul a afirmat că „astăzi mergem pe același drum, drumul deschis de Marele Octombrie, «restructurarea» revoluționară a U.R.S.S., a societății sovietice în ansamblul său”, reprezintă, în esență, „dezvoltarea creatoare a moștenirii teoretice și a experienței practice dobîndite în întreaga epocă deschisă de revoluția din 1917”, intrucît opera de făurire a noilor structuri se desfășoară într-o epocă calitativ diferită de cea în care s-a declanșat și a ieșit victorioasă această revoluție.

Trecînd la analiza epocii contemporane internaționale, raportul a arătat că ea se exprimă cel mai pregnant în trecerea pe primul plan a problemei supraviețuirii umanității însăși, a desfășurării revoluției științifice și tehnice, care a determinat o creștere masivă a complexității relațiilor economice mondiale, a accentuat interdependența dintre țările și popoarele lumii, o lume tinzînd spre unitate, în pofida multiplicității, diversității și a contradicțiilor sale; în agravarea problemelor globale ale omenirii care afectează în mod profund viața individuală și colectivă contemporană. În aceste condiții, conținutul ideii de coexistență pașnică, reprezentată pentru prima dată de ideea leninistă a N.E.P.-ului, s-a schimbat fundamental, ceea ce face absolut necesară o nouă analiză, realizată în perspectiva unui nou mod de gîndire, care să depășească cu hotărîre schemele și stereotipurile teoretice și ideologice actuale. Realizarea unui asemenea obiectiv complex și dificil impune noi abordări, schimbări radicale de mentalități și comportamente, generate de un mare număr de norme general valabile în eforturile de aprofundare a cunoașterii umane și de acțiune în viața socială, politică, economică, culturală, națională și internațională. Între acestea, pe prim plan se situează: nimeni nu are monopolul adevărului; nimeni nu are rețete gata pregătite pentru soluționarea oricăreia dintre probleme; a trișa, a înșela în relațiile interumane, dintre partide, state, popoare sau națiuni „reprezintă astăzi mai mult decît oricînd un pericol de moarte”; fiecare are libertatea deplină de a dispune integral de propriul său destin, concomitent cu responsabilitatea față de opțiunile și rezultatele ce derivă din acestea; a apus demult vremea dictonului „cine nu e cu noi este împotriva noastră”; este imperios necesară o nouă cultură superioară a relațiilor, în care factorii etico-morali să își găsească locul lor firesc și să își îndeplinească funcțiile normale ce le revin; respectul reciproc al punctelor de vedere, tezelor, pozițiilor partenerilor, renunțarea la îngîmfare, la practica respingerii și subaprecierii contribuțiilor pozitive, indiferent din partea cui vin; abordarea creatoare, novatoare a tuturor categoriilor de probleme;

Toate aceste cerințe se impun a fi sintetizate într-un nou mod de gîndire socio-politică generat de conștientizarea deplină a faptului că „supraviețuirea” este platforma care trebuie să ghideze toate concepțiile, mentalitățile, atitudinile și comportamentele, față de soarta „casei noastre comune — pămîntul”. Într-un asemenea context, „un ocean” de probleme teoretice și practice își așteaptă soluționarea lor corectă, între care: înnoirea societății socialiste în toate sferile și dimensiunile sale; realizarea unei societăți socialiste calitativ superioare, pe calea deblocării și valorificării depline a potențialităților specifice, proprii orînduirii socialiste; democratizarea în socialism; dezvoltarea economică și socială în etapa actuală și în perspectivă a societății socialiste și a celei capitaliste; raporturile complexe dintre național și universal în

Ex.: Diagramă de clasificare a problemelor și categoriilor de probleme în funcție de sfera de activitate și de importanța lor.

dezvoltarea economico-socială și politică, în relațiile de cooperare economică, politică, științifico-tehnică, bilaterale sau internaționale; problemele luptei pentru lichidarea subdezvoltării și a neocolonialismului; problemele luptei împotriva militarismului și a utilizării achizițiilor cunoașterii umane în scopuri militare; lupta pentru apărarea și construirea pozitivă a păcii, pentru salvagardarea întregii civilizații umane; problemele globale ale omenirii ș.a.m.d.

Acest fond general de idei a fost reluat, în elementele sale componente mai înguste și din perspective diferite de către marea majoritate a participanților care au luat cuvântul în secțiunile de lucru ale Conferinței, cu insistențe mai largi pe tematicile specifice fiecărei secțiuni. Astfel, în secțiunea I s-a insistat asupra semnificației istorice a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și a impactelor pe care aceasta le-a avut în diferitele forme și contexte istorice, socio-politice din țările de proveniență a participanților la discuții, asupra mișcărilor muncitorești, revoluționar-democratice, naționale și internaționale; asupra raporturilor complexe dintre valorile universale, valorile socialiste și valorile specifice, de clasă; asupra relațiilor dintre interesele de clasă, în primul rând ale clasei muncitoare și cele antrenate de necesitățile și interesele asigurării progresului social și uman general.

În secțiunea a II-a, în care a predominat participarea la dezbateri a reprezentanților sovietici, ponderea cea mai mare au avut-o dezbaterile consacrate diferitelor aspecte și probleme concrete ale proceselor de „restructurare” și „înnouire” a societății socialiste (în primul rând sovietice), insistându-se asupra locului și rolului deosebit al factorului uman în realizarea transformărilor profunde ale societății socialiste în general, în domeniul gândirii și acțiunii politice în special, în lupta contra clișeeilor și stereotipurilor ce s-au acumulat de-a lungul vremii. De asemenea, s-a discutat mult în legătură cu dificultățile și obstacolele obiective dar și subiective ce apar în procesele de înnouire, atât în domeniul vieții economice, cât și a celei politice (în principal în eforturile de democratizare a societății socialiste), cultural-științifice și educaționale, spirituale în general. În mod deosebit s-a subliniat importanța și necesitatea creării condițiilor adecvate pentru sporirea contribuției științei și a cercetării științifice (mai ales în domeniul științelor sociale, politice și umane) la corecta rezolvare a problemelor, în primul rând prin realizarea cercetărilor fundamentale implicate de obiectivele și sarcinile complexe ale înnouirii și transformării calitative a societății socialiste, în prezent și în perspectivă. În context, s-a subliniat acuitatea necesității de abordare îndrăzneță, creatoare, de pe poziții de independență intelectuală și personală în gândire, a tuturor sarcinilor de cercetare, dar și de acțiune socio-politică, începând cu cele privind studiul legilor obiective ale dezvoltării societății socialiste, în condiții istorice și sociale diferite, finalitățile noii construcții sociale (ce fel de socialism trebuie să construim?); obiectivele, strategiile, programele de dezvoltare economico-socială; stadiul actual al dezvoltării societății socialiste și perspectivele evoluției viitoare a acesteia pe propriile sale baze socialiste; calitatea socialismului, ritmurile, eficiența, competitivitatea, costurile (materiale și financiare) ale operei de construcție socialistă ș.a.m.d.

În centrul dezbaterilor din secțiunea a III-a s-au situat problemele luptei pentru pace, împotriva cursei înarmărilor, militarismului și pericolului de război, coexistența pașnică în condiții și particularitățile epocii contemporane, necesitatea depășirii subdezvoltării, eliminarea neocolonialismului și instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale. De asemenea, au fost abordate multiplele aspecte ale prezervării mediului înconjurător, noilor resurse energetice și ale celorlalte probleme globale ale omenirii, apărute într-o lume mai interdependentă decât oricând în trecut, în condițiile existenței armelor nucleare și a pericolului nuclear. Mulți participanți la discuții au insistat asupra rolului activității umane și a oamenilor în rezolvarea contradicțiilor sistemului economic, politic și ideologic mondial, asupra responsabilității tuturor celor angajați în lupta pentru pace față de destinele popoarelor și importanței ridicării nivelului conștiinței maselor în eforturile de adoptare și aplicare a unor măsuri eficiente, complexe, în favoarea prezervării păcii și eliminării războiului ca mijloc de soluționare a conflictelor și contradicțiilor internaționale. Numai lupta conștientă, unită a tuturor popoarelor, a forțelor păcii de pretutindeni împotriva înarmărilor atomice, chimice și chiar clasice, pentru dezarmare, în primul rând nucleară și chimică, poate determina ca procesul dialectic al pieirii militarismului și războiului să devină realitate. Lupta pentru instaurarea unei păci trainice în condițiile actuale este singura alternativă politică națională. În discuții s-a subliniat faptul că pivotul acestei lupte îl constituie țările socialiste, mișcările pentru pace, întărirea relațiilor dintre partidele comuniste și partidele socialiste, social-democrate și alte forțe progresiste. În acest context, Nabuo Haeasi, membru al Comisiei de revizie a Partidului Socialist din Japonia a făcut referire la cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Moscova la 5 noiembrie 1987. O noutate în cadrul discuțiilor a constituit-o schimbul viu de opinii, pe bază de întrebări puse celor ce au prezentat comunicări.